© Проблеми військової охорони здоров'я, 2012
УДК 378.147: 371.38 — 057.87: 371.69

РОБОТА З ФАНТОМАМИ, МУЛЯЖАМИ І ТРЕНАЖЕРАМИ — НЕОБХІДНА УМОВА ОВОЛОДІННЯ СТУДЕНТАМИ-МЕДИКАМИ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ

М.І.Тутченко, Я.М.Сусак

**Національний медичний університет ім. О.О.Богомольця,
кафедра хірургії стоматологічного факультету
Київ, Україна**

Одним із завдань наукового та освітнього співтовариства України на сучасному етапі розвитку держави є розвиток та впровадження інновацій. В умовах інноваційної економіки пріоритетом освіти повинен бути такий підхід, коли в основу буде поставлена модель діяльності людини, як представника соціуму як представника конкретної професії [1]. Необхідно прийняти аксіому, що діяльність майбутнього професіонала лежить в основі всіх перетворень, тоді технології навчання будуть пріоритетними в галузі освіти і особливо медичної освіти. Медичні школи відрізняються від інших шкіл близькістю до майбутньої професійної діяльності — всі випускні кафедри є базами клінік або самі є клініками (університетськими) [2]. Незважаючи на розвиток науки і техніки, ряд медичних маніпуляцій залишаються незамінними навіть на сучасному етапі розвитку медичної науки. Практичне вміння є вміння виконувати конкретну просту дію (мануальну, сенсорну, розумову), яка входить до складу більш складної професійної діяльності лікаря. Прикладом є проведення внутрішньом'язової ін'єкції, виявлення методом пальпації симптому, аускультація та ін. Під навичками розуміють автоматизоване вміння.

Правила біоетики та принципи деонтології обмежують взаємодію пацієнта і студента в учбовому процесі [2]. Вирішення цієї проблеми на сучасному етапі розвитку техніки стало можливим шляхом навчання на муляжах та тренажерах. Переваги навчання на муляжах та тренажера:

1. можливість моделювати клінічні ситуації, максимально наближені до реальних, але безпечні для пацієнта;

2. можливість повторення маніпуляції для створення вміння і ліквідації помилок;

3. навчання та засвоєння навичок професійних дій у рідких, але необхідних кожному лікарю клінічних ситуаціях (серцево-легенева реанімація).

Згідно з переходом студентів стоматологічних факультетів на навчання відповідно до Болонської системи значну увагу в програмі по хірургічним хворобам приділено вивченню невідкладних станів, зокрема наданню першої допомоги при зупинці дихання та зупинці серця. У клінічній ситуації практичний лікар-хірург рідко зустрічається з таким станом хворого. Тому навчання навичці надання першої допомоги студентів у цьому випадку очевидне.

На кафедрі підготовлені матеріали (лекції, практичні заняття, відеоматеріали) для вивчення невідкладних станів. Викладання студентам протягом першого року показало недосконаліть цієї системи навчання і недостатнє засвоєння студентами знань. З 2010 р. завдяки співпраці з кафедрою медицини катастроф студенти мають змогу відпрацьовувати практичні навички з надання першої допомоги (непрямий масаж серця, штучне дихання) на муляжах. Контроль правильності виконання дії проводить програма, встановлена в муляжі, що дозволяє студенту самостійно контролювати свої дії. Одним з елементів навчання є принцип: «навчився сам — навчи іншого», тобто студенти відпрацьовують навички навчаючи один одного. У результаті знання студентів з невідкладних станів підвищились на 2,4 бала.

Звичайно, можна покращувати знання студентів через інтеграцію кафедр, пошук додаткових можливостей та ін. Однак досвід зарубіжних країн, зокрема Росії (проект «Освіта»), показує нагальну необхідність створення центрів відпрацьовування практичних навичок, без чого навчання сучасного лікаря стає неможливим.

Досвід створення центрів практичних навичок у багатьох країнах показав обмеження такого навчання, що пов'язано зі значними матеріальними затратами та необхідністю використання комплексних методик навчання, які можуть бути реалізовані групою викладачів з високою педагогічною та клінічною компетентністю.

Якщо зв'язувати майбутнє України з інноваційним розвитком, то потрібно переходити на випереджаючу освіту та готовити спеціалістів, які будуть потрібні завтра.

З 2010 р. завдяки кафедрі медицини катастроф студенти мають змогу відпрацьовувати практичні навички з надання першої допомоги на муляжах (непрямий масаж серця, штучне дихання). Програми, встановлені в муляжах, дозоляють студентам самостійно контролювати свої дії. Знання студентів з невідкладних станів підвищились на 2,4 бала після відпрацьовування практичних навичок на муляжах.

Література

1. Шубина Л.Б., Мещерякова М.А., Камынина Н.Н., Уткина Г.Ю. Развитие медицинского образования в условиях инновационной экономики // Социальные аспекты здоровья населения. — 2010. — №1 (13).
2. Мещерякова М.А. Учебный процесс вуза в системе управления качеством профессиональной подготовки врачей. Монография. — М.: КДУ, 2006. — 140 с.

М.И.Тутченко, Я.М.Сусак. Работа с фантомами, муляжами и тренажерами — необходимое условие овладения студентами-медиками практическими навыками. Киев, Украина.
Ключевые слова: студенты, болонская система, практические навыки, муляжи.

С 2010 г. благодаря кафедре медицины катастроф студенты имеют возможность отрабатывать практические навыки по оказанию первой помощи на муляжах (непрямой массаж сердца, искусственное дыхание). Программы, установленные в муляжах, позволяют студентам самостоятельно контролировать свои действия. Знания студентов по неотложным состояниям повысились на 2,4 балла после отработки практических навыков на муляжах.

M.I.Tutchenko, Ya.M.Susak. Working with phantoms, and dummy facility — a necessary condition for mastery of medical student's practical skills. Kyiv, Ukraine.
Key words: students, the Bologna system, skills, models.

Since 2010 thanks to Department of Emergency Medicine, students have the opportunity to practice skills in first aid on models (chest compressions and artificial respiration). Program established in the moulage allow students to self-monitor their actions. Students' knowledge of emergency states rose by 2.4 points after the practical skills on models.